

IGAPÄEVA RÜNNAK

EESTI NOORSOTSIALISTLIKU LIIDU ORGANISATSIOONILINE BÜLLETÄÄN

TOIMETUS: NIGOL ANDRESEN, ANTON LEEMET, ERIK TUIMAN

ILMUB KORD KUUS

P26452

Veebruar/Märts 1932a.

Nr. 2/3 (7/8)

KONGRESSILOLIJAILE ja KODUJÄAJAILE.

Seltsimehed! Meie kuues kongress on saanud suurema tähelepanu osaliseks kui eelmised. Esmakordselt meie kongressi külastab Sotsialistliku Internatsionaali esindaja sm Koos Voorrik (Hollandist), rõhutades sellega, et meiegi kuulume Internatsionaali. Meie kongressist võtab osa ka Läti vennasliidu esindaja sm Edgar Viitolis, et süvendada sõprusuheteid meie ja oma Liidu vahel.

Meie kongressile on teatanud oma saadikute saatmisest hulk ühinguid, loodame, et teisedki ei jäta siia tulemata.

Olgu kongress meile aastaseks tähiseks uute teede otsimisel! Ja kõik, kes on jäänud koju, OLGU TERVITATUD UUE TÖÖAASTA PUHUL - N O O R S O T S I A L I S T L I K U V I S A Ü L E S E H I T A M I S E P U H U L !!!

Sõprus!

Eesti Noorsotsialistliku Liidu juhatus.

REVOLUTSIOONI PUHA
=====

Kõnekoor - Ormi Arp.

Kõnekoor: Ikka püsti völlapuu,
surma sülgab püssisuu,
ikka oodand hirmus surm
neid, kel maailm võitlusnurm,
neid, kel sihiks uus maailm,
müssajaile haud on külm.

Üksik: Olgugi püssid ja völlad ees,
olgugi karistus ootamas suur,
ikka on võitlemas julge mees,
kuni on kistud kurja juur.

Laul: Vaenlase tormid meist tuiskavad üle,
vihaselt rõhuvad tumedad jõud;
vaenlase vastu viib võitluse-süle
- ees meil on teadmata saatuse sõud.

Üksik: Hauakünkast kisu rist!
Relvaks, relvaks huarist!

Kõnekoor: Relva ks, relvaks huarist!

Üksik: Ikka püsti völlapuu,
surma sülgab püssisuu.

Kõneleja: Märtsis 1871 Pariisi töölised ajasid kindralid minema, asutasid
Pariisi kommuuni. Tekkis võitlus. Meeleheitliku võitluse järele
kommunaarid võideti. Seitse päeva pö ideldi Pariisi tänavail veel
püraast linna vallutamist. 50.000 kommunaari vangistati, Suur hulk
neist tapeti.

(Vahemäng)

Ohvitser: Mis tähendab see valge lipp! Uks lahti!

Dr.Faneau (astub ette)

Ohvitser: Kes olete?

Dr.Faneau: Doktor Faneau.

Ohvitser: Mis on selles majas?

Dr.Faneau: Siin on haiged ja haavatud.

Ohvitser: Müssajad! Teie ütlete: haavatud!

Dr.Faneau: Ma ravitsen neid haavatuid.

Ohvitser: Küllalt! Ta aitab müssulisi! Maha lasta!

Kõnekoor: Ikka püsti völlapuu, surma sülgab püssisuu.

Kõneleja: 1905-aasta oktoobris Tallinna töölised kogunesid Vene-turule
koosolekut pidama. Sõjaväesalk tulistas rahvast, 60 surnut ja üle
kahesaja haavatu jäi maha.

Laul: Tais piirita ohvrimeelt leegitsev rind, Ei võinud te vagusalt vaadata/
teid võitlus on kalmule kannud. kuis vügivald ahelaid köitis.
Kuid rahva hüüks õiguše, priiuse eest, sest võimsalt te tõstsite võitluse.
mis oli kõik ohvriks te annud. mis miljonid lõkkele süütas./hüüty

(Vahemäng)

Väljakohtu ohvitser: Mees, sa pole mitu aastat küinud armulaual.

Talumees: Ei ole, ei lähe ka.

V-ohvitser: Oled teomeestega koos müssand oma hürra vastu.

Talumees: Nõudsin teistega koos oma õigust!

V-ohvitser: Kassada^k hoopid!

Talumees: Mind ei lööda.

V-ohvitser: Mis sa tahad?

Talumees: Ma ei las e ennast peksta.

V-ohvitser: Kaalu oma sõnu! Võime su maha lasta!

Talumees: Laske siis, kui te muud ei oska.

V-ohvitser: Sul jäävad lapsed järele.

Talumees: Neil on parem kasvada isata kkkäi orjalastena. Laske siis!

Kõnekoor: Sel mehel, nagu teistelgi, läks sirgu orja vimmas selg.

Laul: Me palja päliga sarmume,
me lippu hoolsalt kanname.
Kui timuk tuleb, surmaski
me lipulaul küib taevani.

Lipp tõstkem üles lehvima,
ta eest me valvel eluga.
Tüis rasket võitlust meie tee -
lipp punane viib võidule.

Kõneleja: Friedrich Adler, Austria sotsiaaldemokraatliku partei sekretär, laskis maha püministri krahv Stürgkh'i, kes oli püüdüdlane sõja tekkimises. Adler tahtis anda märku maailmale, et kõik tõuseksid oma rõhujate vastu. Ei olnud enam muud teed. Ta ei kaota julgust, o olgugi, et surm ootab teda ennast.

Viini prokurör algatab süüdistuse Dr. Friedrich Adleri vastu, et see 21. oktoobril 1916. Viinis tapmise kavatusel laskis Dr. Karl Stürgkh'i pihta neli pauku revolvrast, mis tõid ohvrile surma. Kohtu eesistuja: Hürra Friedrich Adler, tunnistate end süüdlaseks? Friedrich Adler: Olen süüdlane sel määral kui iga ohvitser, kes sõjas on tapnud või küskind tappa, ei vähem ~~aga~~ kui ka mitte enam. Lõppsõnas ütles Adler: Ma ei tea, mis sünnib, kas suren varssi või saan määratud lõpmatule kõdunemisele, aga, kui otsus on tõsine, siis mul on ainult üks soov, et valitsen oma närve ja meeli viimse momentini, et minustki kõrd võidakse öelda luuletaja sõnadega, mis olid määratud ühele suuremale revolutsioonilisele teele:

Kõnekoor: Huultel trots, halvaks panev vaid võpatas,
"Müss elagu!" - hüüe veel surseski suus.
Nii auga ta surma astus.

Kõneleja: ~~Kõneleja~~ (jatkab): Kõiki aga, keda armastan ja kelle armastus on olnud mu õnn, kõiki sõpra ja võitlusseltsimehi maailma kõigist osadest kutsun mälestama hüvastijütuks ja lohutuseks lihavõttehaua sügavat ja puhast tõe:

Kõnekoor: Kõik surnud ei ole, kes maetud on,
vaimu tappa ei saa, seltsimehed.

Kõneleja (jatkab): Otsus oli: Dr. Friedrich Adler on mõistetud surma. Pärast kohtuotsuse kuulutamist hüüab Adler: Elagu rahvusvaheline revolutsiooniline sotsialism! Hiljem küüriva töörahva survele otsus muudeti elu-aegseks vangistuseks. Revolutsioon vabastas ta vanglast, töölisliikumine asetas ta Sotsialistliku Töölis-Internatsionaali sekretäriks.

Kõnekoor: Nii rääkis suu, ta leegisuu,
nii hüüdis vaim, ta ~~hüüdis~~ sangarvaim!
Ta aheldati siis kauaks.
Uus müss ta päästis ahelast,
revolutsiooni - oma last -
ta tuli tervitama.

Laul: Et mus tad jõud ei saaks meid neelda,
seks rahvas ennast ühenda. Leevi lipp uhkesti üleval.
Kes suudab tormi ära keelda, töörahvast oma alla võtta
kes panob maru vaikima? ja kutsu kangelased sõtta.
Kõla laul, maru jõul müriinal! Me lipp töörahva verega
Ule ilma tõtta üksena! on pandud loitma leegina.

Kõneleja: 1917-aasta revolutsiooni kügistas Saksa okupatsioon eesti oma reakt-
sionäride kaasabil. Linna- ja maatöeline oli mitu aega jahiloomaks.

Kõnekoor: Ei see, ei jürgnevad piinad
löönd maha veel töömehe tahet.

Laul: Nälgi on tänini tööliste osa -
vennad, kas võime siis vaikida veel?
Võllas ja tapjate vihane kisa miljonid tänul teid kannavad meeles.
võitlejaid vähvaid ei kohuta teel: vaimustust saavad nad võitluse tees
ükski ei kao, kes võitluse väljal Veriseks võitluseks kohus meid kuts
ohvriks on langenud aadete eest; vapralt siis edasi tööliste väed!

Kõnela ja: Soome valge terror kügistas saksa keisrivõgede abil töörahva. Ungar
revolutsioon löödi maha. Itaalias võitis fashism. Vanglais vaevle-
vad töölised, vangilaagreis paremad proletaaride seast, paremad nei
on hukatud.

Laul: Küll tihtigi rõskete võlvide all
te kurtsite kuumaval ihal,
küll raudu teid neeti, küll saadeti maalt,
küll piinati meelotuk vihal.
Küll timukad surmale mõistsivad teid,
ei halastust, armu nad annud;
kuid uhkelt, püü püsti, veel viimasel teel
truult kallimaid aateid te kannud.
Tund tulnud, kus purustab priiuse väes
ju ahelad, ürganus rahvas!
Hüüd und teile, vennad, meil püha see paik
kus vaibund te võitluses vahvas.

Kõneleja: Mälestame tänä kõigi revolutsioonide ohvreid; mõiki, kes on kannatanud
ja surnud uue, parema ühiskonna eest.

Kõnekoor: Ikka püsti võllapuu, surma sülgab püssisuu.

Kõneleja: Revolutsiooni ohvrid hüüavad meile tänä: ärge väsi võitluses vaba-
dus e eest, võitluses suure otsuse tegemise pärast! Nad hüüavad
meid hoidma revolutsiooni leeki ja seda õhutama, et sellest tuleks
leek, mis valgustab maailma. Võitlus kestab! Kõik märtsid ei ole veel
mööda!

~~2 meest~~ 2 meest: Me tuleme, meid ülekohus ajab
võitlusesse vana vastu, uue hüüks!

2 naist: Te võitluste võitu inimkond ju vajab,
Mo kaasa töötame, et võitlus võiduks jääks.

2 meest ja 2 naist: Vana korra alus kõigub,
kapital on surmahüdas.
Vüriseb, kes praegu võimul,
kodanlus on poris, müdas.

Kõnekoor: Kokku jõud, ühte jõud! Võitu teoge meie jõud!

Üksik: Ei ilusamat ole lootust,
kui võita parem tulevik;
meil pole vaja surmaootust,
et õigust mõistaks taevariik!

Nelik-rühm: Suur võitlus töölisklassi eest, suur võitlus inimkonna eest,
mis kestnud aastaid, kümneid ju, mis kestab kindla võiduni,
meid kutsub, kutsub vana, noort, meid kutsub võitlema!
Kõik ohvrid, langend teiste eest, kõik vangid, surmamõistetud,
kõik leinajad, kõik ägajad meid kohustavad võitlema!
Ja irvitavad timukad, kes jäänud veelgi võimule, on märgiks:

Kõnekoor: Tuleb võidelda, me peame jõudma sihile!

L a u l: Sest kütked käest, türannid maha;
kõik orjastajad põrmusse.
Me enne puhata ei taha,
kui töö on jõudnud troonile!
Kui töö on jõudnud troonile!
Kõla laul, maru jõul, müriinal!
Üle ilma tõtta äiksena!
Lehvi lipp uhkesti ülemaa.
Töörahvast oma alla võtta,
ja kutsu kangelased sõtta,
Me lipp töörahva verrega on pandud loitma leegina!

Märkmeid "Revolutsiooni püha" puhul.

Juuresolev kõnekoor on mõeldud ette-
kantavaks väga mitmesugustel pidulikel koosolekuil, eriti aga 1.mail või selle
eelõhtuil. Kõnekoori koostis võib olla suurem või väiksem, selle järgi, kuidas
on jõudusid. Koostaja arvates 6-7 liikmeline koor saab slllega hästi hakkama.
Väikese koori puhul aga peaks kõik laulud jäetama välja, kuna need suuremas ma-
saalis tunduksid liig nõrkadena. Samuti võiks jätta välja katke Pariisi kommuu-
nist (doktor Faneau /loe Fanoo/ surmamõistmisest). Lihtsuse pärast kumbagi ka-
nekõnet tuleks ainult l u g e d a ühel seltšimehel, ilma et siin oleks eri-
list piidetust, samuti ka liikumist.

Kõnekoor olgu võimalikult vormipluusides - see suurendab mõju tunduvalt.

Nii linna kui maa ühingud kõnekooride harrastamisele!

Märkus laulude kohta:

===== laulude viisid leiduvad "MEIE LAUL-KUS" ja Tööl.
Kirj. ühisuse väljaantud "TÖÖLISTE VÕITLUSLAULUD nootidega" (viimases puudub
"Me palja päraga sammume" (Inglise punane lipp) - mida lauldakse meile tuntud
jõulu laulu "oh kuusepuu" viisil.)

VORMIPLUUSIDESSE!
=====

Peetagu meeles: kõnekoori ettekandeid on hoopis suurem mõju, kui esi-
nejad on ühtlaselt vormipluusides! Vormipluusid agitatsiooniülesandeisse ka-
muidu rühmaesinemistel!

BIBLIOGRAAFIA

"Rahva Sõnas" jaanuaris ja veebruaris 1932 ilmunute, väljalõikamist värvivate kirjutiste nimestik:

1. Sotsialism ja sotsialistlikud parteid

	"Rahva Sõna"
ESTP VI kongressi lõpp	1.
ESTP maaprogramm	1, 7
ESTP VI kongressi otsuseid	5
Kommunistide ränk lüüasaamine Saksamaal	21.
Valimised Prantusmaal	27.
(Klesmen)-t Seaduslikke pisisaavutisi	31.
Friedrich Engelsi ennustused	40.
Töolisliikumine Palestiinas	43.
Kabuhirmu valimissäädus	45.

2. Noorsotsialistlik liikumine

Noorsotsialistlik lehekülg "Rahva Sõna" nrd 1, 6, 12, 18, 24, 30, 36, 41, 46	31
Haapsalu noorsotsialistide häsimõnnestund sõjavastane päev	33
Akadeemiline sotsialistlik ühing	43
Rakvere "põrandaalune" liikumine	45

3. Tulunduspoliitika

<u>A. Rei</u> Mida tooks rahaväärtuse langus eesti rahvale ja riigile	6
Mis maksab kriis?	15
<u>Hans Martna</u> Kihi huvidest kõrgemal	15
<u>Karl Ast</u> Sotsialistide seisukoht (krooni kursi suhtes)	15
<u>Mihkel Martna</u> Põllutööline ja majanduskriis	16
<u>Gandhi</u> Miks - ei salli masinaid	17
Kapitalismi kriis süveneb	17
Kapitalismi kaos Euroopas	24
<u>K. Ast</u> Lahkuva valitsuse karuteene (suhkrutolli tõstmine)	26
<u>K. Renner</u> Kas on väljapääsu?	26
Iga "kokkuvõid" pole kokkuvõid	32
<u>L. Metslang</u> Põllutöökoja vildak suund	32
Kokkuvõivand maailmakaubandus	32
Inglismaa tollid toonud raskusi	33
Kui elustandard langeb	42
<u>Martna</u> Tööpuuduse lahendamine põllumajanduse abil	45, 46,

4. Ametiühingud ja sotsiaalpoliitika

<u>L. Johanson</u> Põllutööliste õnnetuste vastu kindlustamine	5
<u>H. J(ansen)</u> Naise töö ja tööpuuduse probleemid	7
Austria ametiühingute võitlus	7
<u>L. Johanson</u> Palgavähendus on kriisi süvendamine	9
Võitlus töötuse vastu (Hollandi)	9
<u>H. J(ansen)</u> Kes peab taganema?	18
<u>J. Klesment</u> Tööliste koda	24
Tööliste üldkogu ja kaitsepolitsei	25
Keha ja vaimu koostööd	32
<u>L. Johanson</u> Rünnak tööliste vastu	34
<u>A. Liin</u> Töö ja puhkus	35
Terav tööpuudus maal	36

5. Tööliskultuur ja haridustöö

Tagajärjetu	kommunistide lõhkumistöö	1
<u>Neeme Ruus</u>	Joh.Barbasus, Horizontoi	3
	Soome rahvahäälletuse järelhüüd	6
	Esperanto liikumine Hollandis	21
<u>Hans Martna</u>	Kool, põrandaalused ringid ja poliitika	21
<u>N.A(ndresen)</u>	Tööpuudus ja selgitustöö	21
<u>E.Epner</u>	Töölisspordiliikumisest provintsis	30
<u>K.F(reiberg)</u>	Töölisteraater kunstiteatrina ja rahvateatrina	30
	Möödunud aasta kirjandus	32
<u>Hans Martna</u>	Rahvuslus ja sotsialism	36
<u>E.Epner</u>	Sport ja ühiskondline kasvatus	38
<u>Aug.Strindberg</u>	Kadu eraomandusele ja rahale	40
	Plehaanovi muuseum Lipetskis	40

6. Militarism, reaktsioon, fashism ja võitlus demokraatia eest

	Sõda ja politiseerivad kindralid	1
	Parempoolsete rünnak ENK-le nurjus	1
	"Päevalehe" jõhkru vastu	8
	Kommunistid ei võitle	8
	Mustasajalised riigiasutiste õõnestamistööd jätkamas	10
	Gandhi traagika	11
	Sõda ja loodusteatud	nrd 11,12,17,20
	Hotentoti moraal ja rahvuslik karskus	13
	Skandaalikangelane riigivanema jutul	16
<u>Civis</u>	President ei suuda päästa	17
<u>L-mägi</u>	9. jaanuar 1905	17
<u>L. Ibrus</u>	Kas sõja poolt või vastu	19
<u>K.H. Viik</u>	Soome fashismi viimne järk	20
	Gaasid tulevikusõjas	21
	Põhisääduse muutmise ümber	26
<u>A.Einstein</u>	Kaitseväge sundteenistus	26
	Rahu ei kindlustata sõjavalmistusega	32
	Internatsionaalid Jaapani vastu	32
<u>L.Johanson</u>	Sõda, rahu ja rahvasteliit	33
	Emile Vandrevelde kõneles	33
	Sündigu moraalne desarmeerimine	34
	Sõjaline õppus meie keskkooles	37
<u>L.Johanson</u>	Sõda, rahu ja põhisäädus	38
<u>L.Johanson</u>	Rahvad ei taha sõda	43
	Töölisklassi kaitsevalle	45

c0 ===== 00

KEVADENDID

=====

kõnekoor - Li Karoll

2 tüdrukut: Mis salaja hõõgumas hinge sees?
Mis pingutab, pakitseb südames?
Ei kusagil püsi, ei asu!

2 poissi: Nii raske, nii rõhuv, nii vangitsev,
on suruv ja kitsas meid ümbritsev -
kui ~~meie~~ litsuks kaljude lasu . . .

Koor: Kas püsida?

2 t. & 2 p.: Võimatu!

Koor: Tuhanded köied meid kuskile tõmbavad,
salajad eied meid mässinud hoopis;
Just nagu vahused lained meid embavad.
Väljapääs pulbitseb südamesoppes.

1. grupp (2-4): Eks ju ka meilegi kevadet ihka,
külmrõsket sügist ja suruvat-ränka talvet vihka.

Mehed: Küllaltki pakane valitsend kaua,
riisund meilt vaevaga hoitud ivad.
Nüüd nagu peksetud hulkurid-koerad
püüame varisend palu alt härraste laua.

Naised (laul): Me varandus väiksem kui kotinõel,
kaks pahklikku kätt ainult meil.
Me saatus on olnud me vastu õel,
me rändame kõrbeteil.
Sa härra, kel käes ühiskonna on võim,
su kingitus orjus, ja surve, ja sõim.
Nüüd ahelad heita on meil.

Mehed (laul): Ju paistavad suitsevad korstnad,
ja rinnus meil mure ja piin,
sest tervist ja noorusepäevi
meil matab ju orjus siin.
Selle vabriku müüride vahel
on töötamas tuhanded käed.
Seob ühte meid puuduse ahel.
Me sundijaks mammona väed.

Mehed & naised (laul): Meil masinad sõbrad ja kaimud,
kõik tormavad kõrvuti töös.
Neist mõned kui kahvatand vaimud,
kes ilmunud pimedas öös.
Kaua valame teistele higi?
Näe selgub ju lootuse viir:
Hei! varsi ju hommik on ligi,
lööb lõkkele päikese kiir.

Naised: Ja rõhuva koorma nüüd heidame maha
- ei pakane kaua meil valitse enam -
me tahame elada, kevadet tunda ja näha!
Ju haarab meid ihk, mis kõigest on kenam.

Koor: Silm selge, siht kindel - ei värsammu astu!
Tee tõketest üle viib kevadel vastu!

2 tüdrukut: Mis valmib tuldpurskavas põues?

2 poissi: Ju kevade õues!

2 t. & 2 p.: Hoi! soontes on voogavat, kohavat verd!
Ja silmis! - mäe! - kõigil on igatsusmärd!

Koor (laul): Noored me, maailm on lahti, Kaugus naerateleb vastu,
armas, avar, kaunis ilm! päike helgib üle vee...
Meie igatsus saab mahti, Vaade ette, taktis astu,
vaba meie jalg ja silm. noored me ja kaunis see!

1 tüdruk: Oi leeki, mis roomamas hingedes!

1 poiss: Oo, maru, mis mässamas südames!

2 t. & 2 p.: Oi lainete möllu ja kiha!

Koor: Kas nõrkeme enne - ei tea?!

2 t. & 2p.: Kuid kahtlus ei kinni meid pea!

Koor: Löök löögile laintesse järgneb - nii sõuame!
Samm sammult me kindlaste sihile jõuame!
Ja elult nii osa me endale nõuame!

L a u l: Ju hommik koidab üle maa,
on tunda uusi tuuli,
Kuis õitseng linnu lauluga,
meil tungib põski, huuli.
Siis lääne rõõmsa lauluga,
eeskuldne päeva valgus.
Kaob kaja uduauruga,
meil uue päeva algus.
Hääd und! maailma võimsamad,
me sidujad, tööandjad:
töönoorpõlv vallutamas maad,
me homse korra kandjad,
töönoorpõlv vallutamas maad,
me homse korra kandjad!

Märkus:

=====
Laulude viisid leiduvad "MEIE LAULIKUS". Laulu "Vabriku hommiku" asemel võib laulda ka "Maatöölise laulu" kolmandat salmi, kui "Vabriku hommiku" õppimine raskusi tekitab. Sel juhul lauldagu nii: siin äratoodud teise salmi laulavad ikkagi naised kuna kolmanda salmi laulavad mehed. Samuti võib ka laulda lõpulaulu ("Vabaduse koit") asemel "Rännaku laulu" teist salmi või isegi Taani sotsialistlike marsi" esimest salmi, millised laulud on kõik "Meie Laulik". Kuid igal juhul püütagu siiski pidada kinni antud tekstist ja õppida ära siin toodud laulud ehkki nad tekitaksid raskusi mõningaid. Meile - noorsotsialistidele - peab kõik olema kergesti kätteõpitav ja hästi ettekantav. Seks jõudu ja taht! Meie peame oma lauluga võitma meiega veel mitte liitunute südamed! Ka julge ja innustatud noorsotsialistlik laul on häks verbimise vahendiks!

Autop.

MEIE TÖÖ VALIMISE HOOAJAL

=====

I

"Igapäev ja Rännaku" käesoleva kaksiknumbri ilmumine satub kokku valimis-
hooaja algusega: neil päevil esitatakse valimisnimekirjad ja varssi algab kes-
tev ja loodetavasti võidukas sotsialistlik valimisagitatsioon,.

Meie kohalikud seltsimehed ja ühingud peavad nii või teisiti suhtuma kõike
olemasolevasse, nad peavad arvestama eriti poliitilisi päevaküsimusi: oleme ju
poliitilise kasvatusorganisatsioon, ja kui vähegi õieti tahame korraldada oma
tööd, siis meie ühiskonnamõistmine ei lähtu raamatuist (nii vajaline kui ongi
suur kirjanduse tundmine); vaid elust enesest. Kui tahame oma liikmeid tead-

vustada poliitiliselt ja panna nad mõistma ühiskondlikke nähteid õieti, siis peame iga poliitilisele sündmusele ja igale ühiskondlikule elu avaldusele sotsionoma marksistlikult teadmistega teritavalt mõistusega. Meie õpingute suurimaks materjaliks on paratamatult ka valimised ja valimisagitatsioon.

Kuid teisest küljest sotsialism on kõige laiemal määral rakendusteadus ja kunst. Meie ei kogu endale teadmusi kaugeltki ainult enda huvide rahuldamiseks, ka mitte üksi nende rakendamiseks alles pärast sotsialismi võitu, vaid peame igapäevases töös oskama rakendada võimalikult kõiki oma teadmusi. Sest ühiskonnale on väga vähe kasulik kõike teadev kuid vaikiv ja tegevusetult vaatlev inimisik, kuid kasulik on aga see, kes hangib teadmusi nende rakenduse otstarbega.

Mida õppida valimiste najal?

1. Poliitilised parteid ja nende vajadus demokraatlikus korras. Milline korrd ei võimaldand parteisid, see on kindlate poliitiliste nõuetega koondisid ja mikspärast? Poliitiliste parteide mõju poliitikas. Muinasjutt isikust, kes ei saavat midagi teha parteide vahel, muinasjutt "suurtest ja iseseisvaist" üldse. Koondumise suur põhimõte ja selle tulemused. Miks kodanlised parteid kosedki on "parteilikkude ja parteide vastu?
2. Millised parteid on Eesti kodanlusel? Kuidas nende programmilised nõuded on muutund ja mille mõjul? Mis on kodanluse poliitilised loosungid praegu, aastate eest? Kas saab teha vahet vanameelse ja vabameelse kodanluse vahel ja mis alustel? Mis on selle põhjused?
3. Eesti sotsialistlik liikumine lähemas minevikus. Mispärast sotsialistid ei uuenda oma põhimõtteid nii ruttu kui kodanlased? Milline ühiskondlik klass on sotsialistide toetaja, kes liitlased? Milles avaldub sotsialistide kui töölispartei iseloom? Millised on uued nõuded sotsialistidele?
4. Tööliikumise lõhenemine. Mispärast kommunistid esinevad eraldi? Mis osa töölisi eraldub ka valimistel oma leeriks? Kas oleks võimalik ühisfront valimistel? Miks see ometi ei õnnestu?
5. Kas üldse võtta osa parlamenditööst, kui see ei ole vahend sotsialismi läbtevitamiseks? Sotsialistid ja parlamenditöö.
6. Neile küsimustele on võimalik saada vastusi meie ajalehti sorides. Ei ole ju võimatu ka kodanlise ajakirjanduse tarvitamine samaks otstarbeks, kuid seda tuleb suure ettevaatusega teha, kuna see ei jäta võimalust kasutamata kodanlise klassi vaadete levitamiseks.

Raskem aga on küsimus, kuidas rakendada omandatud teadmusi valimisvõitluses.

Märgime siin mõne võimaluse paljudest:

1. Juhuslik kõnelus - olgu teed käies, raudteel sõites, tööl või mõnel muul juhul kokku puutudes kas võõraste või tutvate töölistega. Olge mureta, nende jutus valgatab tihtigi poliitilisi mõtevalgatuusi, mis ei ole aga veel täie teadvusega varustatud. Pikemate kõneluste ja paljude näidete abil suudate jääda ühele otsusele, kindlale sotsialistlikule seisukohale. Selles töös jõuab lüüa kaasa iga noorsotsialist.

2.. Süstemaatiline agitatsioon majast majja. Parteiorganisatsioon saab suuremal hulgal lendlehti, sel puhul võtta kaasa ka kirjandust müügi jaoks, ja nüüd lähete tutvasse või võõrasse korterisse kindlate sihtidega 1) müüa kirjandust 2) võita poolehoidja nendeks valimisteks 3) algatada huvi sotsialismile.

3. Kõnekoosolekuil püüdke samuti teha juttu ka oma tundmatute naabritega ja arendada edasi küsimusi, mis kõneleja jättis puudulikuks.

Suulisel agitatsioonil tuleb pidada alati kõnni juhtmõttest: mitte tormata, mitte kiirustada, mitte päle tungida, vaid pikal asjalikul mõttevanetusel jääda tulemusele. Ei ühelgi tingimusel varjata oma meelsust! Sinu kindel veene ongi see, mis kaaskõneleja tõmbab oma poole - kuid see ei pea olema kuidagi väljakutsuv.

Kuid ka muidu - loodame, et nii koosolekute korraldamisel, korrapidamisel, sidemete otsimisel jne meie seltsimehed osutavad suurt liikumist.

II.

Eri päätükk kogu valimiseelsest agitatsioonist on , millist osa meie seltsimehed, noorsotsialistid, peavad mängima agitatsioonikoosolekuil. Ei tarvitse ju noorsotsialistidel tõepoolest kulutada oma jõudu valimiskoosolekute korraldamiseks. Seda vähem noorsotsialistid võivad näha oma ülesandeid just avalike kõnekoosoleku kõnelejaina. On ju teada, et noori seltsimehi mitte esmajoonel ei lasta minema, ja valimiseelses demagoogiamõllus vastaste poolt noored ja veelvilumata seltsimehed enamaltjaolt ei olekski sobivad kõnelejad.

Meie seltsimeeste päätöö on koosolekute elustamises. Ma ei saa ru, miks ka valimiskoosolekuil ei peaks olema lubatud tundelisi elemente (kõnekoor, laul). Need ülesanded langevad paratamatult nootsotsialistidele. Kui aga neid ettekandeid ei ole vaja, siis noorsotsialistid on loomulikult publiku seas, kus nad täiendavad kõneleja ja läbiraakimiste sisu eriti läbiraakimiste kestes.

Kogu valimisagitatsioon tuleb rakendada siis meie sihtide teenistusse, mitte üksi häälte võitmiseks vaid ka uute kindlate poolehoidjate, eriti oma liikmete verbimiseks.

Õige agitatsiooniga võime teha palju!

Nigol Andresen.

Festi Noorsotsialistliku Liidu kursused.

Meie Liidu kursused on mõeldud nii teenäitajaks kui eneseavalduseks meie liikumise kohalikele tegelastele. Kursused on mõeldud praegu kongressiga ühendudes, kuna kongressi puhuks sõidab Tallinna suurem hulk kohalikke seltsimehi, ja pühade tõttu neile abaneb võimalus jääda siia kauemaks. Tulevikus on kavatsatud korraldada selliseid kursuseid mitmes paigas, kõige loomulikumalt maakondlikus ulatuses.

Mis puutub kursuste tööviisi, siis meie ei saa tarvitada muid meetodeid kui loengut sinna juurde kuuluvate läbiraakimistega. Kui läbiraakimiste jaoks ongi määratud pisut vähe aega, siis oletusega, et tegelik tööpäev läbiraakimiste tõttu võiks saada pikemaks.

2. Seks otstarbeks on vaja noorendada liikumist ning rakendada eriti noorema ea (14-16 a.) psühholoogiale vastavaid töövorme, teisest küljest aga hoolitseda ka oma väljakasvava osa teadvuse lõpliku kujunemise eest.
3. Nende ülesannete taotlemiseks on vajaline kummagi astme jaoks eri ajakiri ja võimaluse korral broshüüri seeria, kuid ka kummalegi ea rühmale omad spingulised harrastused.

Kapitalismi tulunduslik kokkuvõngemine

Teesid Paul Vihalem'la referaadi juurde

Kui sajandi eest töölisklass kapitalismi vastu võitlust alates purustas masinaid, siis nüüd organiseeritud töölisklasside klassivõitlus on juhitud tahtest asendada kapitalistlik tulundussüsteem sotsialistlikuga, kuna

1. Kapitalistlik tulundussüsteem pole õiglane, jaotades rahva kahte vastolulisse klassi, kelledest kapitalistid ilma tööta saavad rikkalikult varasid ja isegi poliitiliselt demokraatlikes riigis juhivad kogu ühiskondlikku elu oma klassi huvides, töölised aga vaevalt saavad elatist-minimumi ehk tööpuudusele koguni nälgivad.
2. Kapitalistlik tulundussüsteem raiskab asjatult varasid ega tooda neid küllaldaselt, sest ta ei arvesta inimtarvetega vaid kapitalisti profiidiga.

Kapitalist ratsionaliseerib käitist siis kui masin tuleb töolisest odavam ent ühiskondlikult see muutub kahjulikuks ja väärratsionaliseerimiseks, kui töölised jäävad töötult ühiskonna toita.

Alaline ratsionaliseerimine tähendab produktsioonikuludes produktsiooni vahendite kulude kasvu tööpalga arvel. See eeldab aga käitiste maksimaalse koormatusega töid, mis pole võimalik anarhilises kapitalismis, kus ettevõtja kunagi ei tea oma homse produktsiooni suurust ja kriisi ajajl kallid käitised võib koguni seista mis aga takistab saaduste odaynemist. Kriisi hädaoht konserveerib ratsionaliseerimata väiketööstusi. Monopolorganisatsioonid võistleavad võistlejad surnuks või ostavad nende käitised, pannes need seisma.

Kuna kapitalistlik produktsioon on rajatud suurema profiidi saamiseks ja ei jaota otstarbekohaselt aja järgi ühiskondlikku tööd, siis perioodilised ja nüüd pikka aega kestavad tulunduslikud kriisid, surutised on paratamatud miljonite töötute ja seisevate käitistega.

Kõik see areng tekitab tööpuuduse ega pane olevat produktsiooniaparaati maksimaalse koormatiseega tööle.

Rahvusvahelises majanduses valitseb teravnõv vastastikkune võistlus, mis tekitab imperialistliku poliitika, relvastuse ja sõjad ega jaota rahvusvahelist tööjaotust ratsionaalselt lumes tollidega iseseisvad majandusüksused.

Kõigist neist puudusist on võimatu pääseda kapitalistlikku süsteemi kõrvaldamata.

 Teesid Erik Tuimani referaadi juurde.

Lääne-Euroopa töölisklassi hinnang Nõukogude-Venele on tunduvalt muutunud viimaste aastate jooksul - ajal mil Nõukogude-Vene asus plaanmajanduse teele, teostama viisaastakut. Senni kaitsti Nõukogude-Venet eeldusel, et kapitalistlike riikide interventsioon Nõukogude-Liitu tähendaks sääl kontrrevolutsiooni ja musta poliitilist reaktsiooni, mis muutuks hädaohtlikuks ka Lääne-Euroopa demokraatiale ja töölisklassile. Vene mahajäänud olusid arvestades oldi veendunud, et iga samm Nõukogude konna vastu ka poliitilise demokraatia teostamise suunas, lõpuks kindlasti reaktsiooni võiduga.

Riikliku plaanmajanduse teostamise asumisega on aga Nõukogude-Vene hakanud tõepoolest looma objektiivseid - tulunduslikke - eeldusi sotsialismi teostamiseks. Eriti on see nähtav praeguse hiigla tulunduskriisi ajal, mil kapitalistlike maade tööstus sureb järjest omi uksi jättes tänavale üha suurenevaid hulki töötuid, Nõukogude-Venes ehitatakse palavlikkuse tempoga üles uut tööstust. Tõepoolest Vene tööline elab halvemais olukorras kui Lääne-Euroopa tööliskond. Kannatades rängalt tarbeainete vähesust ja nende madalat väärtust. Viisaastaku teostamine ei tähenda ka veel sotsialismi teostamist, see kava on ainult Vene tööstuse ülesehitamine, mahajäänud põllumajandusemaa muutmine moodseks tööstuse riigiks, seda lühikese aja jga ja raudse plaanikindlusega, aga terroristlike diktatuuri ja tarbeainete puuduse ohvritega.

Mahajäänud maade industrialiseerimine sünnib harilikult välislaenude abil, seda aga Nõukogude-Vene l pole kasutada, sellepärast kava enda finantseerimine nõuab aja jooksul ennenägematut kapitali akumulatsiooni, mis on juhitud produktsioonivahendite-tööstusse, see põhjustab tarbeainete puuduse ja on võimalik ainult terrorismiga, mis sääl valitseb.

Sama terrorism võimaldab ka talupoegade koondamise kollektiivmajapidamistesse, mis teostub esialgselt - viisaastaku plaanist palju kiiremalt Põllumajanduse kollektiiviseerimise tarvidus on samuti tingitud industrialiseerimise kavast. Vene põllumajandus ei saanud vilja turule, mida vaja linnade toitmiseks ja tähtsam veel väljaveoks, et selle eest saada välismaalt tööstuse ülesehitamiseks vajalikke masinaid, mille hulk kava järgi peab suurenema. Vilja turule saatmine vähenes kahel põhjusel: 1) väike talundid üldse ei produtseeri. 2) talupoeg ei taha saata vilja turule, kuna pole vastu saada tööstusprodukte. Ka sundkollektiiviseerimine ei suuda kuigi palju seda probleemi lahendada, sest talupoegade tööviljakus kollektiivmajapidamistes langes ja teiseks ka kollektiivid ei soovi oma ülejääke anda riigile. Veel vähem suudab sundkollektiiviseerimine lahendada talupoegade ja sotsialismi küsimust. Talupoegade psühholoogia vajab ümberkujundamiseks inim põlvesid ning kõige vähem suudetakse seda teha sundvahenditega.

Sotsialismi teostada võib ainult arenend tööstusproletariaat. Selleks kaaluda aitab kaasa viisaastaku teostamine. Plaanikindlalt juhitud riigikapitalism ongi juba sotsialismi esimene aste, kui riigivõimu juhtimisele pääseb töölisklassi enamik. Kuni aga riiki ja tulunduselu juhib ainult kommunistliku partei vähemik ei saa olla juttu sotsialismist. Tõenäoliselt on õigus küll neil sotsialismi teoretikuil (Otto Bauer), kes väidavad, et Vene mahajäänud oludes osutus paratamatuks terroristlik diktatuur, mis aga tulunduselu plaanikindla ülesehitamisega ja sellega kaasaskäiva tööstusproletariaadi arenguga muutub ta betuks ja hüljatakse, asetades seda töölisklassi sisemise demokraatiaga, tõelise proletariaadi diktatuuriga. Plaanikindla majandusliku ülesehitusega koos, küll

mitte esimese viisaastaku, vast aga teise või kolmanda viisaastaku teostudes, mil juba tarbeainete tööstust vajalisel määral finantseeritakse, kaob praegune tarbeainete puudus. See üheltpoolt ja teiselt poolt praegu töölisklassis tehtav määratu kultuuritöö, nende huvi äratamine majandusliku ülesehituse vastu nende iseteadvuse kasvamine, see kõik mõjub kaasa, et ka Vene tööline ei lepi enam sõnadega proletariaadi diktatuurist, vaid tahab ka ise olla selle teostaja nõudes endale poliitilisi vabadusi, ning valitsev rezhiim on sunnitud sellele nõudele järk-järgult andma järgi.

Tarbeainete puuduse kadumine lahendab ka talupoegade probleemi. Ei ole enam vaja käia sunniteed, vaid talupoja eeskuju mõjul, arusaades suurmaapidamise enam tasuvusest, juba vabatahtlikult liituvad kollektiivmajapidamiseks.

Selleks arenguks on vajaline esiteks esimese viisaastaku vapustuseta teostamine ja edespidine rahulik areng Nõukogude Liidule. See pole võimalik Lääne-Euroopa proletariaadi aktiivse kaasabitaga. Nõukogude valitsus paratamatult peab hakkama otsima kaastöö võimalusi Lääne-Euroopa demokraatliku sotsialismiga, teiselt poolt aga Euroopa proletariaat peab ka omal algatusel sennist enam tähelepanu pöörama Nõukogude-Vene ülesehituse tööle. Ta peab kõigepäält teravalt eraldama väljaspool Venet asuvate kommunistlike parteide töölisklassi tõhestamispuüded ja Vene eriliseid oludes tekkinud revolutsioon. On ju Vene veel praegu kestev revolutsioon ja selle ülesehitustöö hiigla näide kui ka propagandaabinõu, Vene eeskujust, ilma et me võtaksime seda mustriks, on meil siiski väga palju õppida.

S o t s i a l i s m i t e o s t a m i s e t e o r i a

Teesid Karl Freiberg'i referaadi juurde.

1. Sotsialistliku pöörde teostamiseks on vajalikud kolmesugused eeltingimused:
 - a) majanduslikud - kapitalistliku suurtööstuse areng, eraalgatusliku kapitali koondumine monopolikapitaliks;
 - b) poliitilised - rahvaenamuse, igal juhul töölisklassil poolehoid sotsialismile, töölisklassi organisatsiooniline küpsus, jõud ja valmisolek poliitilise võimu vallutamiseks;
 - c) kultuurilised - töölisklassi vabanemine kodanlisest elusuhtumisest, sotsialistliku maailmakäsituse imbumine kõigisse kultuurialadesse, selle saamine töölisklassi ilmavaate nurgakiviks, usutunnistuseks, uue sotsialistliku eetika sünn, sotsialismi ehitamiseks vajalikkude praktiliste tööjõudude kasvatamine.
2. Poliitilise võimu vallutamine töölisklassi poolt võib sündida kas demokraatlikul teel või ka vägivaldse revolutsiooni kaudu. Viimane viis on möödapääsematu sääl, kus puudub demokraatia. Igal juhul on aga proletariaadi diktatuur möödapääsematu poliitilise võimu kindlustamise otstarbel.
3. Suuremas osas kultuuri riikides on majanduslikud eeltingimused sotsialistliku pöörde jaoks juba täiel määral olemas. Majandusliku eraalgatuse ja vabaduse hävimise, suurtööstuse tehnilise edukäigu ja äärmised kontsentreerunud monopolikapitali tõttu valmistuse ühiskonnastamise ei peaks sünnitama enam mingeid majanduselu vapustusi.
4. Praegune kapitalistliku majanduskriis kiirendabunduvalt kodanlise korralastumist. Riigi mõjuvõimu suurenemine majanduselus ja riikliku kapitalismi tekkimine juba enesega kaasa esimesi katseid plaanmajanduse suunas.

Sellepärast on sotsialistide ülesanne igal viisil kaasa aidata riikliku kapitalismi arenemisele, seetõttu riiklik kapitalism on juba üleminekuvorm sotsialismile.

5. Olgugi, et Venemaal pole seni suudetud ehitada sotsialismi ega ole sotsialismi loomine üldse mõeldav kitsa kildkonna diktatuuri abil, on Venemaa suureulatuslik riikliku kapitalismi loomise katse ometi tähtis samm edasi sotsialismi poole.
6. Tugevate tööliiskooperaatiivide olemasolu hõlbustab väga suurel määral sotsialistlikku ehitustööd pärast poliitilise võimu vallutamist, kuna nende näol on olemas valmis sotsialistliku ainetejaotusaparaat.
7. Sotsialismi ehitamine nõuab kogu töörahva loomingulist kaastööd. Sellepärast siis - mida suurem enamus pooldab sotsialismi, seda kergem on sotsialismi teostada.
8. Kõige rohkem mahajäänud on tööliisklassi psühholoogiline ja ilmavaateline ettevalmistus sotsialismile, sellepärast tuleb erilist rõhku panna sotsialistlike kasvatustööle.

Tööliisklassi enesekaitse ja noorpölv

=====

Teosed Oskar Pärn'a referaadi juurde.

Tööliisklassi organisatsioonilise jõu kasv ja aktiivsus oma klassihuvide kaitsmisel ähvardab ohtlikuks saada kodnalusele, mispärast kodanlus püüab organiseerida sihitult mässavaid linna keskkihte ja talupoegi võitluseks tööliisklassi liikumise ja demokraatia vastu. Selles võitluses diktatuuri ihkav kodanlus ei kohku tagasi julmemaist vägivallategudest.

Sotsialistlik tööliisklass oma organisatsioonide kaitseks, proletariaadi vabaduste, õiguste ja organiseerimisvõimaluste kaitseks on loonud oma klassijõududest tugevad ja hästidistsiplineeritud sportlikult tegelevad enesekaitsekoondised. Selliseks enesekaitse organisatsiooniks on meil ESTP Võimlemisrühm mille eriosa moodustavad noorsotsialistidest formeeritud noorvalvurite rühmad.

Kuna võimlemisrühmade ülesandeks on koguda teadlikum ja aktiivsem osa ESTP-sse organiseeritud proletariaati, kellesse istutada uut seltsimehelikku distsipliini vaimu, kasvatades julgeid sotsialistlike võitlusinimesi ja osav tööliisklassi liikumise kaitsjaid, siis E.N. Liidu noorvalvurite liikumise peaülesandeks olgu:

1. Tööes ulatuses tõmmata sellesse liikumisse kaasa teojulgeid ja võitlustaht innustatud sotsialistlikke tööliisklassi noorpölv 16-20 eluaasta vahel.
2. Noorvalvurite rühmades arendada ja valmistada ette oma liikmeid igakülgselt oskuslasteks kindlateks kaitse sportlasteks tulevaseks tegevuseks Võimlemisrühmades.
3. Mõlemate sugupoolte ühendamine ühiseks sotsialistlikuks aktsiooniks, mille teostamiseks on vaja luua rühmi paralleelselt nais- ja meesnoortest, nende tegevust korraldades eriülesandele vastavalt.
4. Noorvalvurite rühmade ettevalmistava tööga luua eeldusi uute Võimlemisrühmade asutamiseks, et seega ridade tihendamine ja löögijõu tõstmine teostata juba ligemal tulevikus.
5. Helmistel sihtjoonte taotlemisel tuleb Eesti Noorsotsialistliku Liidu juhatusel püsivalt võtta osa oma esindaja kaudu Eesti Sotsialistliku Tööliisklassi Partei Võimlemisrühmade tegevuse organiseerimisest ja juhtimisest Võimlemisrühmade üldjuhatuses.

=====

